

»Aparati« Ljubljana

Uspešno poslovanje tovarne v I. polletju

Izredno ugodni poslovni rezultati. Naloge, zastavljene z rebalansiranim gospodarskim načrtom, kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, niso le dosežene, temveč celo presežene.

Proizvodnja

Tovarna je polletni proizvodni plan dosegla s 105,6 %, letnega pa s 53,9 %. Rast proizvodnje bolj nazorno kaže primerjava z istim obdobjem leta 1970, saj je letošnja polletna proizvodnja skoraj za 50 % višja od proizvodnje I. polletja 1970 ob komaj 11,5 % povečanju delovne sile.

Letošnjo proizvodnjo je spremljala stalna problematika povečane oskrbe z reproductivnim materialom iz uvoza in pomanjkanje likvidnih finančnih sredstev. Kljub navedenim težavam lahko trdimo, da smo probleme uspešno reševali, kar se končno odraža v ugodnem doseganju proizvodnje.

Enota 500 — Releji je dosegla polletni plan po vrednosti s 103,3 % in letnega z 52,1 %. Lanskoletna proizvodnja istega obdobja je bila letos presežena za 50,2 % ob istovrstnem minimalnem povečanju števila zaposlenih samo za 10,7 %. Ti rezultati jasno kažejo visoko povečanje produktivnosti kot rezultat boljše organiziranosti proizvodnje in tehnologije ter prizadevnosti kolektiva in vodstva enote. Zelo ugodne rezultate je dosegla v okviru enote 500 tudi montaža v Dobropolju, ker je preseгла načrtovano obveznost za 21,9 % in lanskoletno polletno realizacijo za 79 % ob skoraj nespremenjenem stanju delovne sile.

Tudi enota 600 — SVN je dosegla zelo ugodne proizvodne rezultate. Ti uspehi se kažejo v 110,9 % doseganju polletnega in z 58 % doseganjem letnega plana. Letošnja proizvodnja je za 49,2 % večja od lanskoletne proizvodnje v istem obdobju. Visoko realizacijo je enota dosegla pri samo 11,2 % povečanju delovne sile. Tudi v tej enoti relativno manjše večanje delovne sile od večanja proiz-

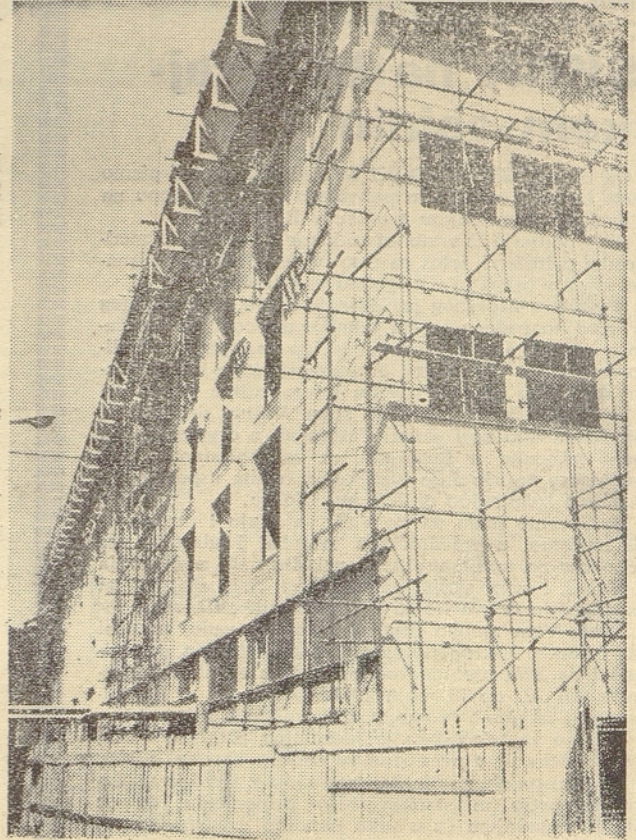
vodnje kaže tendenco, da rast in razvoj tovarne slonita predvsem na povečanju produktivnosti in intenzivnejšem poslovanju.

Ob tako povečani proizvodnji tovarne je razveseljiv podatek, da se zaloge naših izdelkov pri IC znižujejo in to za 8,6 % ob primerjavi z začetnim stanjem. Te zaloge ne vežejo niti enomesečne proizvodnje in njihovo stanje kaže, da tovarna ne proizvaja nekurantnih proizvodov.

Stroški in poslovni rezultat

Skupni stroški poslovanja so za 3,1 % višji od prilagojenih planiranih in to predvsem zaradi povečanja stroškov izdelavnega materiala, kateri so višji za 9 % od planiranih. Večja odstopanja so tudi pri pomožnem materialu za izdelavo in pri storitvah. Ostali pomembnejši stroški se gibljejo v okviru predvidenih z manjšimi odstopanji. Delež materialnih stroškov v strukturi skupnih stroškov iz leta v leto narašča, kar je

(Dalje na 5. strani)

Gradnja novih prostorov za kranjsko tovarno je v grobem že v zaključni fazi. V stavbo bodo v kratkem prišli izvajalci za obrtniška in instalacijska dela, ki so planirana tako, da bodo leta gotova najprej v prvem, nato v drugem nadstropju in po istem redu do zadnjega nadstropja, s čemer bo dana možnost, da bo še letos možen prenos proizvodnje v I. in II. nadstropje. S selitvijo montaže v nove prostore bo obrat ATN pridobil precej površin, s tem pa se bo vsaj začasno rešil velike prenatrpanosti v sedanjih prostorih

S seje predsedstva republiškega sveta ZSS

Vedno večja pomembnost osnovnih sindikalnih organizacij

POTREBNO JE VEČJE PRIZADEVANJE ZA REDNO IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Akcijski program Zveze sindikatov Slovenije in njegovo uresničenje je v največji meri odvisno od delovanja osnovnih sindikalnih organizacij in aktivnosti njihovih izvršnih odborov. Prav v njem je ena izmed nalog »izobraževanje za delo in samoupravljanje«. Naj na kratko navedemo samo nekatere očitne probleme.

Prva ugotovitev je seveda v tem, da bi se osnovne sindikalne organizacije morale aktivneje vključiti v prizadevanja za redno izobraževanje odraslih in zahtevati od organov upravljanja in vodilnih, naj ta vprašanja obravnavajo enakovredno z drugimi. Še posebej so člani predsedstva opozorili na neracionalno porabo namenskih sredstev za to. Tu je delovanje sindikata še kako potrebno. Velikokrat namreč odteka ta denar nenačrtno, ali pa imajo od tega koristi le

redki, ponavadi vodilni in nekateri specialisti za svoje izpopolnjevanje doma ali v tujini.

Nekateri člani predsedstva so se še posebej zavzeli za sodelovanje sindikalnih organizacij pri urejanju teh vprašanj, ker so marsikje kadrovske službe strokovno prešibke, da bi jim bile same kos in jih mogle zadovoljivo reševati in sploh vplivati na usmerjanje izobraževanja v delovnih organizacijah. Tudi odnos do izobraževanja in celo do strokovnega usposabljanja zaposlenih je včasih kar čuden. Znani so primeri, da so postavili tiste, ki izredno študirajo, pred dejstvo ali prekiniti s študijem ali pa zapustiti delovno organizacijo. Na dlani je, za kaj gre! Tako rivalstvo je predvsem posledica resnice, da mnoga delovna mesta zasedajo ljudje z neustrezno strokovnostjo. To gre celo tako daleč,

da se ponekod upirajo zapisati v samoupravne spoznanje, koliko bodo namenili za izobraževanje, češ da pri njih ni tega problema. Če govorimo o združenem delu, je potem kontinuirano izobraževanje in usposabljanje družbeni problem in so taka stališča samo zgovoren primer namerne in družbeno škodljive ozkosti, ki noče pogledati čez prag.

Rekli smo že, da ne gre samo za strokovno izobraževanje in usposabljanje, temveč gre tudi za družbeno izobraževanje, brez katerega si še večje učinkovitosti samoupravljanja sploh ni mogoče zamisliti. Torej lahko zapišemo, da je oviranje rednega izobraževalnega procesa odraslih v bistvu odkrito oviranje samoupravljanja.

Nekateri so v razpravi opozorili še na eno oviro. Ta se kaže v naši že skoraj tradicionalni zaprtosti nekaterih delovnih organizacij. Za izobraževanje namreč storijo samo toliko, kolikor je mo-

göče storiti v lastnem okviru. Odpove pa prav vsaka pripravljenost, kaj več storiti v okviru panoge ali celo izven panoge, neglede na to, da so prednosti združevanja moči v tem še tako očitne. Res pa je tudi, da niti pri gospodarski zbornici niti pri zavodu za šolstvo SR Slovenije — tako so nekateri poudarili — niso za reševanje teh vprašanj doslej napravili kaj več.

Povsem nerešeno je tudi vprašanje dodatnega izobraževanja vodstvenega in visoko strokovnega kadra, oziroma vprašanja njegovega občasnega obnavljanja znanja v okviru fakultet ali kako drugače. Podcenjujejo ga podobno kot družbeno-ekonomsko in splošno izobraževanje. Seveda je vprašanje izobraževanja najbolj problematično v manjših delovnih organizacijah (do 500 zaposlenih). Jasno pa je, da se sindikati zavedajo stalnosti zahtev po izobraževanju, saj je logično, da gre tu za proces in ne za enkratno nalogo.

ISKRA na beograjskem sejmu

Od Uprave BEOGRADSKI SAJAM smo prejeli pismo z zelo laskavo vsebino in pohvalo o našem nastopu na 15. mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu.

Naše podjetje že vrsto let sodeluje na tej veliki mednarodni prireditvi, letos pa smo prejeli pismeno priznanje, ki ga v celoti in v originalu navajamo:

»Povodom uspešnog privodjenja kraju, ovogodišnjeg XV. medjunarodnog sajma tehnike u Beogradu, osećamo se obaveznim, u prvom redu, da najtoplije zahvalimo na učešću vaše radne organizacije koje je, smatramo, doprinelo opštem izgledu i rezultatima priredbe.

Zahvaljujući na saradnji svim Vašim drugovima, koji su na bilo koji način učestvovali u organizovanju Vašeg izlaganja u Beogradu, sa zadovoljstvom Vam upućujemo najiskrenije čestitke za veoma uspešno organizaciju i izvanredno oblikovanu izložbu.

Izražavamo nadu da na Vašu saradnju i razumevanje možemo, u zajedničkom interesu i ubuduće da računamo pa molimo Vas da primite naša uveravanja da Vama, i svim Vašim saradnicima, rado stojimo na raspolaganju za sve što za Vas može biti od koristi.

Zeleći Vam mnogo uspeha u daljem radu, uvereni smo da ćemo imati priliku da Vas, kao izlagača, pozdravimo i na XVI. medjunarodnom sajmu tehnike u Beogradu, od 12. do 21. maja 1972. godine pa, u medjuvremenu, ostajemo sa izrazima drugarskog poštovanja.

Zaslugo za tak uspeh je nedvomno pripisati vsem, ki so sodelovali v pripravah za izložbo na tem sejmu, še posebej pa službi Marketinga, ki je z izredno veliko prizadevanostjo in strokovnostjo pripomogla, da se ISKRA v zadnjem času tako uspešno predstavlja potrošnikom.

Mišljena smo, da je naša propagandna služba zelo uspešno predstavila program »ISKRE« doma in v tujini in veliko storila za afirmacijo Iskre, ter nas postavila med najuspešnejše razstavljalce na sejmih. Upamo, da bo tako tudi v bodoče.

DIREKCIJA DOMACEGA TRGA
ISKRA COMMERCE

»Elektromehanika« Kranj

Več izvoza

Na sejah 30. 7. in 3. 8. je poslovni odbor v prvih točkah dnevnega reda razpravljal o poslovanju tovarne, proizvodnji v juniju in prvem polletju ter predlogu plana proizvodnje za leto 1972.

Čeprav letošnja šestmesečna proizvodnja kaže ugodno sliko (115,7%), je poslovni odbor ugotovil, da je prišlo v preteklem mesecu do določenih zastojev in problemov v poslovanju tovarne, ker so v posameznih obratih imeli istočasno kolektivni dopust. S tem v zvezi je PO naročil upravi tovarne, da v interesu boljšega poslovanja tovarne, do konca letošnjega leta prouči možnost, da bi v prihodnjem letu imela celotna tovarna kolektivni dopust.

Poslovni odbor je potrdil tudi predlog plana proizvodnje za leto 1972 v skupni vrednosti 541.137.000 din in v okviru te vrednosti predlog plana izvoza za prihodnje leto. Glede na trenutno in predvideno stanje jugoslovanskega gospodarstva pa PO zahteva, da se vrednost izvoza poveča iz predvidenih 9.230.745 \$ na 10.000.000 \$. Iskra Commerce naj do konca leta prouči možnost večjega izvoza.

Poslovni odbor je bil podrobno seznanjen s problematiko vzdrževanja zgradb,

instalacij, naprav in strojev. Po razpravi je bil dan nalog, naj se zaradi obširnega obsega dela in pomanjkanja ustreznega kadra ugotovi kaj je še ekonomično vzdrževati in kaj je bolj ekonomično odpisati oz. izločiti iz proizvodnega procesa, in kaj se nam splača samim vzdrževati, kaj pa je bolje, da vzdržujejo drugi.

Glede samoupravnega sporazuma se je poslovni odbor v načelu strinjal s predlogom osnutka samoupravnega sporazuma kovinske in elektroindustrije (VII sporazum). Predlaga pa naslednje spremembe in dopolnitve:

Člen 5.

Točno naj se določi kakšna izobrazba oz. strokovna usposobljenost se upošteva pri vodilnih delavcih. Dodatek naj se določi tudi za delovna mesta, kjer imajo delavci v okviru obsega dela v večini vodstvene funkcije. To velja predvsem za večja podjetja, kjer npr. vodja delavnice s 300 zaposlenimi ni vodilni delavec po splošnem aktu.

Poslovanje v prvem polletju

PRODAJNE CENE SO BILE V I. POLLETJU NE-SPREMENJENE — UČINKI PODRAŽITVE REPRODUKCIJSKEGA MATERIALA SE NISO V POLNI MERI PRIŠLI DO IZRAZA — POSLOVANJE JE MOČNO OHROMLJENO ZARADI HUDE NELIKVIDNOSTI

ANALIZA POGOJEV POSLOVANJA

V prvem polletju je prišlo do korenitih sprememb v poslovanju gospodarskih organizacij. V začetku leta je bila, zaradi devalvacije dinarja, spremenjena pariteta dinarja. V zvezi s tem je treba

za komercialne kredite v naslednjih letih odšteti ca. milijon dinarjev več (966.597 din) kot prej. Neposredni učinek devalvacije se je pokazal v letošnjem prvem polletju zaradi zvišanih obresti in odplačil. Zvišane anuitete vplivajo na poslovni uspeh tovarne. Situacije še poslab-

šujejo občasne revalorizacije tujih valut (DM).

Drugi večji in težavnejši problem je ohranitev realne reprodukcijske sposobnosti tovarne. V letošnjem letu se pričakuje revalorizacija osnovnih sredstev, kar pomeni znatno večje stroške poslovanja. Veliko se razpravlja o »izgubljeni amortizaciji«, ki je v dinarskih sredstvih precej manjša kot bodo znašali stroški za nove nabave. Kolektiv tovarne se je že pred leti odločil za prehod od predpisane — minimalne na ekonomsko stopnjo amortizacije. Tako so dejansko obračunana sredstva amortizacije za 2,48 večja od predpisane, kar zagotovo ohranja reproduktivno sposobnost tovarne. Večji problem je relativno zaostajanje osnove, od katere se obračunava amortizacija za tempo rasti nabavnih cen osnovnih sredstev.

S konverzijo kreditov aprila letos, smo iz kratkoročnih kreditov spremenili del v dolgoročne. Konverzija bo pozitivno vplivala na poslovni rezultat zaradi spremenjenih pogojev vračila kredita. Obrestna mera se je znižala od 8% na 4%, rok vračila pa je 25 let, ob 3-letnem mirovanju.

RAST STROSKOV

Poslovni rezultat je tudi pod vplivom realiziranih zahtev naših dobaviteljev po podražitvah repromateriala in porasta nabavnih cen uvoženega repromateriala zaradi devalvacije. Učinki podražitev še niso v polni meri prišli do izraza zaradi zalog repromateriala, nabavljenih pred podražitvijo oziroma pred devalvacijo.

Cene industrijskih izdelkov in s tem cene naših izdelkov so bile zamrznjene na nivoju cen ob koncu oktobra 1970. Zamrznjenju cen je sledilo zvišanje cen električne energije, nafte, njenih derivatov in drugih goriv. Podobno je bilo tudi s prevoznimi storitvami. Zvišanje cen osnovnih surovinam in storitvam je nujno povzročilo veržno reakcijo dviga ostalih režijskih stroškov. Ob nespremenjenih prodajnih cenah izdelkov se zvišuje lastna cena z negativnim vplivom na ostanek dohodka.

Prodajne cene naših izdelkov so bile v I. polletju nespremenjene. Proizvajalci motornih vozil so dobili soglasje za zvišanje cen šele maja ali junija letos. Sedaj sledijo dogovori z našimi odjemalci zaradi ustreznega dviga cen naših izdelkov.

Gospodarski načrt za letošnje leto je slonel na prodaji nekaterih novih izdelkov, ki jih doslej nismo uspeli osvo-

(Dalje na 6. strani)

Dolar nima več zlate podlage

Zamrznjene cene in mezde, obremenjen uvoz

Predsednik združenih držav Richard Nixon je v nedeljo, 16. avgusta po televiziji objavil, da ZDA do nadaljnjega ne bodo več menjale dolarjev v zlato na zahtevo tujih vlad in centralnih bank. Za uvoz iz tujine bo treba plačevati posebno dodatno dajatev v višini desetih odstotkov od vrednosti blaga. Vlada ZDA je za devetdeset dni zamrznila

la cene in mezde. Hkrati so ustanovili posebno vladno komisijo, ki bo pripravila ekonomsko politiko za čas po izteku zamrznjenja.

Predsednik Nixon je dejal, da gre za najcelovitejšo prerasporeditev ekonomske politike ZDA v zadnjih štiridesetih letih. V svežnju ukrepov, ki jih je objavil, so tudi olajšave za nove investicije, zmanjšanje dajatev za nakup avtomobilov, ustavitve zviševanja plač v državni upravi in šestmesečna ali enoletna odložitve za nekaj že sprejetih socialnih reform.

Predlagani ukrepi ameriške gospodarske politike, zlasti tisti, ki se nanašajo na položaj dolarja kot »drsečega denarja«, so naleteli na velik odmev v jugoslovanskih bančnih in finančnih krogih. Čeprav v teh krogih za zdaj še ne ocenjujejo nadaljnja gibanja položaja dolarja in možnosti za zmanjšanje njegove vrednosti, pa menijo, da je napovedani ukrep ameriške vlade pravzaprav poskus, da se pospeši podpora zahodnega sveta dolarju na svetovnem denarnem trgu.

V narodni banki med drugim poudarjajo, da dinar ni valuta, ki bi bila v sedanjem položaju »tarča«. V primeru, da bi se pariteta dolarja spremenila, v kar dvomimo, bi se, pravijo v Narodni banki, lotili takojšnjih ukrepov ekonomske narave, s katerimi bi zavarovali dinar in koristili gospodarstvu.

Člen 13.

Delavec tudi v primeru zmanjšanja OD zaradi bolniških izostankov ne bi mogel prejeti manj kot določa člen 11.

Člen 14.

Določi naj se tudi maksimalni procent pri sredstvih za izobraževanje in stanovanjsko izgradnjo. Prav tako naj se določi prispevek delavca k prevoznim stroškom za prevoz na delo.

Člen 15.

Višina dnevnice za potovanje v Jugoslaviji naj znaša 100,00 din, delavcu pa naj se proti obračunu povrne 50% stroškov za prenočevanje.

Sporazum naj uredi tudi prejemke iz naslova delovnih pogodb.

Marka je spet dražja

NARODNA BANKA JUGOSLAVIJE OBJAVILA NOVI DNEVNI TEČAJ NEMSKE MARKE

Beograd, 17. avg. — Narodna banka Jugoslavije je sporočila, da z 18. avgustom začne veljati novi

dnevni tečaj zahodnonemške marke. Za 100 DM dobite odslej 441.20 dinarjev.

sprejme
v redno delovno razmerje

VEČ DIPLOMIRANIH EKONOMISTOV — PRIPRAVNIKOV

za izredno zanimivo in perspektivno delo na
področju komerciale in analitike domače tr-
govine

V času pripravništva nudimo specializirano strokov-
no usposabljanje v naših predstavnih v Jugo-
slaviji in tovarnah Združenega podjetja Iskra.

Po uspešno končani pripravniški dobi pa:

- razporeditev na odgovorna delovna mesta,
- stimulatívno nagrajevanje in
- ugodne delovne pogoje.

Centene ponudbe sprejema Kadrovska služba, Ljub-
ljana, Masarykova 15 v 15 dneh po objavi.

Ob samoupravnem sporazumevanju

Nekatera razmišljanja in javne razprave v zadnjem času opozarjajo na to, da nekaterim posameznikom in skupinam — ki tako ali drugače razmišljajo o samoupravnem sporazumevanju okoli delitve dohodka in osebnih dohodkov — ne gre do v račun tista enotna stališča sindikatov, ki terjajo, da so nočno delo, nedeljsko delo, nadurno delo, nadome- stila za dopuste itd. primer- no ovrednotena in plačana. Ugovarjanje je toliko bolj jezno, ker so sindikati skle- nili, da ne bodo dali soglasja samoupravnim sporazumom, ki ne bodo upoštevali teh, »zaradi sindikatov« obveznih točk.

Njihovi argumenti naj bi bili prepričljivi: tega, da je treba priznati za nočno delo najmanj 25% in za vse dru- go spet določene zneske, ni niti v zakonu niti v družbe- nem dogovoru. Kako naj to- rej nekaj, kar ni v zakonu, postane kar naenkrat ob- vezno?

Odgovor na take argumen- te bil lahko zelo kratek: Če smo se dogovorili (dogovar- jali smo se precej časa), da pri nas ne bo vsega urejala država s svojimi predpisi, da pa lahko to store družbeni in samoupravni dogovori, se bodo morali kritiki tega no- vega pri nas pač navaditi. Navaditi se bo treba — če hočemo graditi samoupravno družbo — da je tudi med de- lavci dogovorjena pravica, ki

je zapisana v dokumentu, ki ga imenujemo sporazum, za vse obvezna.

Se več: Počasi bodo mor- ali doumeti, in upamo, da bodo doumeli vsi, da sindi- kat ne more biti kar naprej organizacija delavcev, ki bo podpirala samo »državno sprejete norme« za urejanje medsebojnih odnosov, mar- več da prav zdaj postaja ta sindikat organizacija delav- cev, ki tudi sama — kot no- silka interesov delavcev — oblikuje svoje zahteve. Če

nanje pristanejo drugi nosil- ci interesov (kot je ta v pri- meru, o katerem govorimo), potem pade dvom o obvezno- sti ali neobveznosti takih zahtev.

Sicer pa za nekatere mor- da res nenavadno, da hitimo v čas, ko ne bo več obvezno samo tisto, kar je sprejela »država«, ampak da bo vse več takšnih dogovorov o ob- našanju, za katerega se bo- mo sporazumeli kar brez »države«.

(Po Delu)

» Elektromehanika « Kranj

Gradnja novih proizvodnih prostorov

Urednik glasila »Iskra« me je že nekajkrat nagovarjal, da napišem nekaj o na- predovanju gradnje novih prostorov za našo tovarno v Kranju, pa sem se mu vselej izmikal z različnimi izgovori. Kako se tudi ne bi, saj je iz- vajanje gradnje precej odsto- palo od naših planov. »Ne hvali dneva pred večerom«, pravi pregovor.

Prve težave so pri tej gradnji nastale v novembru in decembru 1970 zaradi po- manjkanja železa in slabega vremena. Do konca leta 1970 bi morali zabetonirati plo- ščo nad 2. etažo, pa ni bila zabetonirana niti prva plo- šča. Vse je kazalo na velike zakasnitve.

Gradbeno podjetje Pro- jekt je z odhodom zime ze- lo resno vzelo svoje obveze za to gradnjo. Vsi lahko špremljamo hitro rast nove stavbe. Sedaj na gradbišču pripravljajo že opaže za vr- hnjjo ploščo, ki bo izdelana kot ravna streha zgradbe. Do sedaj so gradbena dela napredovala tako hitro, da so le v minimalnem za- ostanku nasproti prvotno predvidenim planom.

Na stavbo bodo vsak čas prišli izvajalci za obrtniška in instalacijska dela. Izdelavo instalacij planiramo po- stopoma po nadstropjih tak- o, da bodo instalacije naj- prej gotove v prvem, nato v drugem nadstropju itd. S tem bomo dobili možnost, da bomo že letos pričeli s tehnološkim urejanjem pro- storov prvega in drugega nadstropja za prenos proiz- vodnje.

Po dosedanjih obvezah iz- vajalcev bi morala biti vsa zgradba vseljiva do 28. 2. 1972. Zadnje nadstropje, kjer so predvideni prostori za razvoj in konstrukcijo te- lefonije, naj bi prišlo zadnje

na vrsto za urejanje instala- cij. Zato bodo morali biti prostori nižjih etaž gotovi en mesec pred tem rokom.

Taki so naši plani, ki so izdelani na osnovi sklenjenih pogodb z izvajalci, zato smo prepričani, da jih bomo uspeli uresničiti.

S selitvijo montaž v nove prostore bo obrat ATN pridobil precej dodatnih povr- šin in se bo vsaj začasno re- šil velike prenatrpanosti v sedanjih prostorih. S.

Iz drugih časopisov

Nov motorček v manj kot minuti

V Iskrini tovarni elektro- motorjev v Železnikih bo stekla redna proizvodnja no- vih elektromotorčkov za hla- dilniške kompresorje. Izde- lovali jih bodo za dansko firmo Danfoss, od katere pa bodo dobili že sestavljene kompresorje za velenjsko podjetje Gorenje.

Za tovarno v Železnikih bo to precejšen posel, saj pre- videvajo, da bodo danskemu partnerju na leto prodali kar 800.000 motorčkov v vredno- sti 50 milijonov dinarjev, kar je polovica sedanje proizvo- dnje. Za letos planirajo, da bodo do konca leta poslali na Dansko le 120.000 motor- jev. Začeli bodo namreč sam- o z eno izmeno, po dopu- stu pa nameravajo pričevati delavke še za drugo. Za ome- njeno letno količino pa bodo morali vpeljati še tretjo.

V Iskri so računali, da jim bo sodelovanje z dansko fir- mo steklo že prej. Pri gra-

ditvi novega tovarniškega ob- jekta pa je nastala precej- šnja zamuda, zato pa še ne- kaj pri sami vpeljavi proiz- vodnje. Celotna investicija je dosegla vrednost okoli 10 milijonov dinarjev.

Vso strojno opremo so si- cer uvozili iz Italije, nekaj naprav pa je ameriških. Ti stroji, ki so zadnji dosežek tehnike na tem področju, omogočajo popolno mehani- zacijo dela. Človeške roke so potrebne v glavnem le še za varjenje kablov in poprav- ljanje, sicer pa je vse delo strojno. Prav zato je tudi večja produktivnost. Ko bo delo povsem steklo, bo z vsakega izmed dveh tekočih trakov prišel motorček vsa- kih 50 sekund. Zanj bodo potrebovali le 13 minut izde- lavnega časa, medtem ko za podobne, vendar manjše mo- torčke potrebujejo sedaj 20 do 30 minut.

Osebnih dohodki in nelikvidnost

Nujno je, da so s problemi nelikvidnosti in posledicami pravočasno obveščeni vsi člani kolektivov, kajti neinformiranost je lahko sila neprijetna za vse vodstvene in družbeno- politične forume ob prvi krizi pri izplačevanju osebnih dohodkov.

Kot pravijo naši ekonomisti, gospodarska nelikvid- nost v Jugoslaviji presega skrajno dopustno mejo, ki narekuje nujne in odločne ukrepe. Ker nelikvidnost kot posledica neplačevanja terjatev resno ogroža našo proizvodnjo, oz. poslovanje, se v zadnjem času pojavlja- jo primeri, da so nekatera podjetja začela ustavljati dobave kupcem, ki jim največ dolgujejo. Čeprav nepo- pularna poteza včasih uspe, seveda na račun drugih upnikov, ni to izhod iz labirinta problemov. V skrajni sili (ne vselej!) priskočijo na pomoč v takih slučajih banke, ki pa imajo zaradi novih ukrepov težave z lastno nelikvidnostjo in s tem zelo omejene možnosti za daja- nje kreditov.

Znano je, da je od plačevanja računov odvisno naše poslovanje, predvsem pa večino zanima izplačevanje osebnih dohodkov, kajti brez kritja v banki, le-teh ni moč izplačati. Če je terjatev preveč, oz. če kupci pre- počasi plačujejo, nastaja problem plačevanja OD in sicer ne po krivdi prodajalca oz. proizvajalca, pač pa po krivdi kupca. Če v takih primerih banka ne more intervenirati oz. dodeliti začasni kredit, nastaja vpraša- nje izplačil osebnih dohodkov. Prav zato se lahko zgo- di, da v nekaterih podjetjih ni izplačil OD na določen dan, pač pa dan, dva, tri ali celo več dni kasneje, oz. dokler se ne nabere dovolj zadevnih sredstev v banki.

V marsikaterem podjetju se prav zaradi težav pri izplačilu osebnih dohodkov zaostrijo odnosi, čeprav gre za pojav splošne nelikvidnosti. Kupci, ki zavlačujejo plačilo računov povzročajo drugim podjetjem oz. proiz- vajalcem težke probleme, tako pri izplačilu OD, kot tudi pri nabavi materiala predvsem iz uvoza. To je tako- rekoč verižna reakcija, ki ji zaenkrat še nismo pristigli peruti.

Požar nelikvidnosti v našem gospodarstvu narekuje nujne in odločne ukrepe, saj nelikvidnost presega skraj- no dopustno mejo. Zaostrovanja so na dnevnem redu. Tudi banke v takih primerih ne morejo kaj prida po- sredovati, saj morajo po novih predpisih znižati obseg kreditov do višine ob stanju kakršno je bilo 30. junija t. l., oz. ne smejo do konca septembra povečati obseg kreditov glede na 30. junij, kar velja tudi za investicijska posojila, izvzeti so le izvozni krediti in krediti za odkup pšenice.

Položaj nelikvidnosti zahteva čimprej energične ukrepe, oz. zdravilo, ki ga večina ekonomistov vidi v povečanju obratnih sredstev gospodarstvu, bodisi last- nih iz akumulacije, ali kreditiranih iz tuje ali družbene akumulacije.

Nujno je, da so s problemi nelikvidnosti in posledicami sproti in pravočasno obveščeni vsi člani kolekti- vov, kajti neinformiranost poraja zaostrovanja, kar je lahko sila neprijetno za vse vodstvene in družbeno- politične forume ob prvi krizi pri izplačevanju osebnih dohodkov.

FI —

Poslovni rezultati v prvem polletju

Sprememba asortimana proizvodnje — glavni vzrok za trenutno slab poslovni rezultat

PROIZVODNJA

Delovni kolektiv tovarne elektronskih instrumentov v Horjulu je dosegel vrednost proizvodnje 11.889.135 din, kar predstavlja 40,5% realizacijo letnega načrta, oz. 80,3% dinamičnega polletnega načrta. Ta vrednost dosežene proizvodnje je računana po stalnih cenah in je bila v primerjavi z lansko v tem obdobju za 26,7% večja, čeprav polletnega načrta skoraj 20% niso izpolnili.

Tolikšen izpad proizvodnje v prvih šestih letošnjih mesecih opravičujeta predvsem dva tehtna razloga, ki pa bosta v drugi polovici leta izgubila svoj vpliv na končni poslovni rezultat tovarne. Največji je bil izpad proizvodnje pri uvajanju proizvodnje sprejemno-oddajnih aparatov, ki so najmočnejša proizvodna skupina tovarne, nadalje pri elementih za elektroniko. Pri slednjih je izpad proizvodnje povzročila izguba potencialnega kupca EI Niš, ki je začela za lastno proizvodnjo žičnih uporov in tako prenehala z nabavo teh elementov v Horjulu. Kljub povečani potrebi po telefonskih uporih v naši tovarni v Kranju, naročilom za tovarni RIZ in »Gorenje« se bo treba krepko pobrigati za nove kupce, bodisi doma, ali v inozemstvu, kar pa spričo različnih standardov in spričo neusmiljenih pritiskov na cene, ne bo lahka naloga. Iz teh vzrokov so bila v prvi polovici leta naročila za žične upore malone za 50% manjša od načrtovane proizvodnje.

Težavam oz. izpadu proizvodnje sprejemno-oddajnih aparatov pa je botrovalo več vzrokov in sicer: nekatere razvojne slabosti pri aparatih RT 20-TC 6 je bilo nujno treba odpravljati v sami proizvodnji, čeprav je bilo v proizvodnjo prve serije vloženi veliko sredstev in truda. To je seveda imelo za posledico zamudo pri pridobitvi atesta in ker so bile vse te težave odpravljene šele v juniju, razumljivo redna proizvodnja ni mogla steči. No, kljub temu je uspelo finalizirati 235 teh aparatov.

Pri ostalih proizvodnih skupinah prav tako ni šlo povsem brez težav, razen pri proizvodnji regulacijskih transformatorjev, kjer je proizvodnja tekla normalno. Pri elektronskih instrumentih in laboratorijski opremi so dosegli 50% letne obveznosti, vendar pa le 64% po dinamičnem načrtu. Izpadov pri

tej proizvodni skupini je bila kriva nepravočasna nabava materiala. Najboljšo realizacijo pa so dosegli pri sestavnih delih in storitvah, kjer je bil v polletju indeks 208% na letni plan.

Glede na letni proizvodni načrt polletni rezultati niso najboljši, vendar pa obstajajo vsi pogoji, da v drugi polovici leta zlasti pri najmočnejši proizvodni skupini — sprejemno-oddajnih aparatih zamujeno v celoti nadoknadijo, teže bo pri elementih za elektroniko, če ne bo uspelo zagotoviti zadostnih naročil. Tu pričakujejo konec leta nekako 80% realizacijo letnega načrta, vendar pa ta izpad lahko nadoknadijo s povečanjem obsega storitev in proizvodnje sestavnih delov, za kar so potrebe dokajšnje. Torej — dani so vsi pogoji za izpolnitev letnega načrta, oz. celo za njegovo prekoračitev, pri čemer je na skladišču tudi že skoraj ves potreben material za planirano proizvodnjo.

PRODAJA

V prvem polletju 1971 je bilo doseženo po neto prodajnih cenah 36,5% planirane letne prodaje, pri čemer je nekoliko boljši rezultat dosegla domača prodaja v primerjavi z izvozom. Dinamika letnega izvoznega načrta je taka, da bo glavni obseg izvoza padel v drugo polovico leta in tako dejansko doseženi polletni izvozni rezultat povsem ustreza planu.

Pomembna naloga tovarne je v tem, da bo, kar se da v prihodnje našla možnosti za večji izvoz, kajti za večino svojih izdelkov potrebuje dobršen del reprodukcijskega materiala iz uvoza; le-tega bo morala zagotoviti z zadostnim izvozom. Vprašanje deviz je letos sicer ugodno rešeno s strani glavnega naročnika sprejemno-oddajnih aparatov, vendar pa bi za bodoče, če bi si hotela zagotoviti lastna potrebna devizna sredstva za uvoz materiala, morala obseg izvoza povečati na 10–12% letne proizvodnje oz. ga glede na sedanji obseg povečati za trikrat.

Za povečanje izvoza pa obstajajo realne možnosti in sicer: povečujejo izvoz instrumentov, ugodno teko razgovori za izvoz drsnih uporov, nadalje so razširili obseg izvoza kaset, kar v sedanji vrednosti že zagotavlja devizna sredstva za dve tretjini potrebnega uvoza mate-

riala. Preostalo tretjino teh sredstev pa bo treba zagotoviti z izvozom variakov in prodajo instrumentov, iskati pa bo treba še druge možnosti, zlasti sodelovanje z nekaterimi tujimi firmami na področju instrumentov in medicinske elektronike.

Ze iz kratkega opisa proizvodne problematike v prvem polletju in nižjega odstotka dosežene domače prodaje je razvidno, da so se zaloge gotovih izdelkov povečale, vendar je v tretjem trimesečju jasno, da bodo vse te količine lahko hitro odpremili naročnikom, hkrati z izdelki, ki jih bodo še sproti izdelali v tem obdobju. Izpad na področju domače prodaje je v glavnem nastal v I. trimesečju, v II. trimesečju je bil rezultat že skoraj normalen, zato bo tovarna v drugem polletju lahko v celoti uresničila planirane letne obveznosti.

ZAPOSLENOST, PRODUKTIVNOST, OSEBNI DOHODKI

Letošnje proizvodne rezultate je tovarna v Horjulu dosegla ob manjšem številu zaposlenih, saj že od druge polovice lanskega leta število članov kolektiva konstantno upada. Tako gibanje števila zaposlenih je zaskrbljujoče. Za letos je bilo planiranih 320 zaposlenih, v poprečju

(Dalje na 6. strani)

Od 29. julija novi predpisi o potrošniških posojilih

Navodila Narodne banke — Posojil ni za uvožene avtomobile in predmete pretežno sestavljene iz uvoženih delov, za industrijsko prehrabene izdelke in gradbeni material.

V skladu s predpisi za omejitev posojil občanom, ki so začeli veljati 29. julija letos, je Narodna banka dala naročila poslovnim bankam o namenih, za katere ni mogoče odobriti potrošniških posojil.

Poslovne banke ne morejo več dajati potrošniških posojil za nakup uvoženih avtomobilov, za nakup trajnih potrošnih dobrin, v katerih je za več kot 50% uvoženih delov in za nakup industrijskih prehrabnih izdelkov in gradbenega materiala.

Trajne potrošne dobrine, izdelane iz uvoženih delov, ki pa ne presegajo 50% prodajne cene, so izenačene z domačimi industrijskimi izdelki, ki jih je mogoče prodajati občanom na kredit. To velja tudi za izdelke, ki jih izdelujejo domača podjetja na podlagi dolgoročnega poslovanja s tujimi podjetji.

Spremembe v splošnih pogojih za odobravanje potrošniških posojil veljajo za vsa posojila, ki se odobravajo po 29. juliju, ne glede na to, kdaj so posojilojemalci zaprosili za posojilo. To ne velja samo za tista posojila, ki so odobrena zaključno z 28. julijem.

Občanom je še nadalje mogoče odobravati potrošniška posojila za nakup industrijskega blaga za široko potrošnjo, in posojila za razvijanje turizma ter gotovinska posojila do 1000 din. Poslovne banke lahko za potrošniška posojila uporabijo 60% hranilnih vlog na vpogled in vezanih vlog na eno leto.

Poleg tega lahko poslovne banke odobrijo občanom investicijska posojila za določene namene in kratkoročna posojila na podlagi tekočih računov. Banke ne bodo več mogle odobravati posojil za gradnjo weekendov, nespremenjeni pa so pogoji za posojila za nakup ali gradnjo stanovanj.

Občani, ki prosijo za posojilo, morajo biti kreditno sposobni in hkrati plačati 20% vrednosti posojila. Banke ne smejo prekoračiti predpisanih omejitev za posojila. Najvišji znesek posojila za industrijsko blago je 6000 din.

Iskrin pevski zbor, kakor ga je kamera zajela po drugi vaji, in ki je kasneje uspešno nastopil na proslavi dneva Iskre. Takrat je bilo dokaj navdušenja, dana so bila ugodna mnenja o dobrem in glasovno izenačenem zboru, ki naj bi tudi po proslavi nadaljeval z vajami in nastopal ob raznih priložnostih. Ta navdušenost je sedaj nekako utihnila (morda so krivi dopustil), nujno pa je, da pevski zbor dobi svoj odbor in da se določi stalnega dirigenta.

Uspešno poslovanje tovarne v I. polletju

(Nadaljevanje s 1. strani)

posledica delno spremenjene strukture proizvodnje, delno pa naraščanja cen materialu in storitvam.

Kljub nižjemu številu produktivnih ur od planiranih za 5,5% so režijski stroški na izdelavno uro nižji za 4,8%, kar se zelo ugodno odraža na finančni rezultat poslovanja.

Poslovni rezultat, ki je izražen predvsem z ustvarjenim dohodkom, formirano maso OD in ostankom dohodka za sklade, je ugoden. Ob upoštevanju splošnega položaja gospodarstva, lahko naš rezultat ocenjujemo celo kot zelo dober. Kljub velikim podražitvam vseh vrst reprovromateriala, uslug in storitev, nam je uspelo predvsem z močno povečano proizvodnjo kompenzirati vse podražitve in

ustvariti 52,6% planiranega ostanka dohodka oziroma ustvariti za 59% več ostanka dohodka kot v istem obdobju lani.

Vezava sredstev

Zaloge R-3 so se v preteklem obdobju povečale za 7,5%, zaloge nedokončane proizvodnje in polizdelkov pa so padle, zato je nivo zalog skoraj nespremenjen v primerjavi s stanjem 1. 1. 1971. Kljub temu pa je nivo zalog še vedno visok in presega naše finančne možnosti. V teku je sanacija zalog R-3 in E-6, ki mora ugodno vplivati na znižanje zalog.

Zaradi relativno manjšega povečanja zalog R-3 od povečanja obsega proizvodnje se je obračanje zalog po dalj-

šem obdobju stagniranja v primerjavi z I. 1970 izboljšalo za 8,2%. Koeficient obračanja zalog R-6 se je izboljšal v primerjavi z letom 1970 za 20,7%. Navedeni ugotovitvi pomenita važen in kvaliteten premik in obenem ugotovitev, da tovarna tudi na tem področju, na katerem do sedaj ni imela vidnejšega rezultata, lahko doseže bistveno izboljšanje. V bodoče moramo stremeti za takim znižanjem zalog, ki še omogoča visoko rast proizvodnje. Splošno so koeficienti obračanja ugodnejši tako od planiranih, kot tudi od lanskoletnih.

Povprečne terjatve so se v primerjavi z I. 1970 dvignile za 15,7%, do ISKRA COMMERCE pa za 17,3%. Bolj zaskrbljujoče je stanje ob koncu polletja v primerjavi z začetnim stanjem, ker so se terjatve do ISKRA COMMERCE dvignile za 46,7%. Vzrok takemu stanju je splošna nizka likvidnost gospodarstva, katera se posebno v zadnjem obdobju vedno bolj odraža tudi v poslovanju ISKRA COMMERCE in naše tovarne. Čeprav obseg terjatev stalno narašča, se je predvsem zaradi povečane proizvodnje koeficient obračanja kupcev izboljšal za 18,1%.

Obseg obveznosti do dobaviteljev se je v primerjavi z letom 1970 poprečno povečal za 17,1%. To povečanje je še kar ugodno, saj se giblje izpod nivoja povečanja proizvodnje. Na splošno je tovarna imela in še ima velike težave s plačevanjem obveznosti dobaviteljem, ker ima velika finančna sredstva vezana v zalogah in terjatvah do kupcev. Poleg finansiranja proizvodnje moramo zagotoviti tudi sredstva za finansiranje rekonstrukcije tovarne, ki se je pričela v maju letos in bo zaključena še v letošnjem letu.

Pri kazalnikih uspešnosti poslovanja lahko ugotovimo da je produktivnost močno porasla. Zaradi podražitev reprovromateriala in storitev se ekonomičnost poslovanja stalno slabša in se je v tem obdobju znižala za 2,7%. Akumulativnost, izražena z ostankom dohodka je višja od planirane za 5,4%, od lanskoletne pa za 15,3%.

Iz podanega je razvidno, da se tovarna stalno prilagaja zunanjim pogojem poslovanja in da uspešno kljubuje negativnim faktorjem izven tovarne. Obstojajo pa še vedno problemi prevelike vezave sredstev v zalogah, nizka likvidnost, naraščanje cen gradiv in ostalih stroškov kakor tudi naraščanje življenjskih stroškov na eni strani in zakonsko omejevanje izplačevanja OD po rezultatih poslovanja na drugi strani.

C. D.

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA KRANJ

objavlja naknadni sprejem učencev v I. letnik poklicne šole v Kranju in v Ljubljani za šolsko leto 1971/72.

Poklicna kovinarska in elektro šola Kranj

bo sprejela naknadno 42 učencev za naslednje organizacije v Združenem podjetju Iskra Kranj:

- TOVARNA ELEKTROTEHNIČNIH IN FINOMEHANIČNIH IZDELKOV V KRANJU
13 strugarjev
11 rezkalcev
5 brusilcev
- TOVARNA ELEKTROMOTORJEV V ŽELEZNIČNIH
1 strugarja
1 rezkalca
1 brusilca
- ISKRA COMMERCE V LJUBLJANI
10 telefonskih mehanikov (sprejeti bodo samo fantje s področja Gorenjske)

Poklicna kovinarska in elektro šola Ljubljana

bo sprejela naknadno 14 učencev za naslednje organizacije v Združenem podjetju Iskra Kranj:

- TOVARNO USMERNISKO NAPRAV V NOvem MESTU
4 elektromehanike
3 strojne ključavničarje
1 orodjarja
- TOVARNO ZA ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO V LJUBLJANI - PRŽAN
1 strugarja
- TOVARNO ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO V LJUBLJANI
2 strojna ključavničarja
1 orodjarja
- TOVARNO ELEKTRONSKIH NAPRAV V HORJULU
1 strojnega ključavničarja
1 orodjarja

Kandidati za sprejem v navedeni šoli naj predložijo osebno do vključno 28. avgusta 1971 upravi šole naslednje listine:

- prijavo za vpis v I. letnik na obrazcu 1,20, kolkovano z državnim kolekom za 1 N dim (v prijavi morajo kandidati navesti poklic, ki se ga želijo izučiti, in tovarno, za katero se želijo šolati)
- izpisek iz rojstne matične knjige
- spričevalo o končani osemletki v izvirniku
- zdravniško potrdilo (kandidati za sprejem v poklicno šolo Kranj morajo predložiti zdravniško potrdilo obratne ambulante tovarne Iskra v Kranju).

Poklicna kovinarska in elektro šola Kranj ima sedež v Kranju, Savska loka 2, poklicna kovinarska in elektro šola Ljubljana pa v Ljubljani, Linhartova 35.

Vpišejo se lahko kandidati do 18. leta starosti.

Učenci, ki se šolajo v poklicni kovinarski in elektro šoli Kranj za Tovarno elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov v Kranju in za Tovarno elektromotorjev v Železnikih, prejema med šolanjem na tej šoli študentsko stipendijo.

Prijavljeni kandidati bodo morali opraviti psihoteste. Datum le-teh bo kandidatom sporočen ob vpisu v šolo. Sprejemnih izpitov iz matematike in slovenskega jezika ne bo. Če se bo prijavilo več kandidatov kot je razpisanih mest, bodo imeli prednost kandidati z boljšim uspehom z osemletke in z boljšim rezultatom psihotestov. Pri sprejemu bodo imeli prednost tudi kandidati, ki imajo stalno bivališče v kraju ali bližnji okolici tiste tovarne, za katero se bodo šolali.

Učenci iz oddaljenejših krajev, ki želijo stanovati v internatu, bodo dobili zavezne informacije pri vpisu v šolo.

Privatni avtomobili - novi reklamni medium

Tam kjer ponavadi lepijo cvetice, plakete z rallyjev ali znake petrolejskih družb, bodo v bodoče lepili reklamne plakate. Dva strokovnjaka za reklamo iz Kölna sta odkrila nov reklamni medij: privatne avtomobile.

Omenjena propagandista sta ustanovila 1. oktobra 1970 novo firmo »Autowerb GmbH«: v njeni kartoteki je okrog 10.000 imen privatnih lastnikov avtomobilov, ki so izrazili pripravljenost, da dajo na razpolago svoje avtomobile za reklamne namene. Za to dobivata mesečno 50 mark, od česar je 20 mark vezanih z obveznostmi. Ta vsota se plača na črpalnih postajah, ki so pogodbeno zavezane s firmo, da preverjajo, če je reklamni plakat nalepljen kot je treba.

Vsi pridejo na svoj račun: vozniki, ki lahko brez dela zaslužijo nekaj denarja za gorivo, bencinske postaje, ki dobivajo nove stranke in reklamna agencija, ki seveda zaračuna zainteresiranemu gospodarstvu višje cene za reklamne storitve. Kot pričakujejo, se bodo v januarju pojavili v zahodnonemških mestih prvi premični privatni mediji.

Nova ideja je v glavnem dobro sprejeta s strani potencialnih reklamnih voznikov. Od 22.000 letakov, kolikor jih je razdeljenih na zahodnonemških univerzah in visokih šolah, je imel vsak tretji uspeh: to pomeni, da je vsak tretji prispeval novo ime v kartoteko omenjene agencije. Le-ta se je obrnila najprej na študente, zato ker so po pravici prič-

kovali, da bodo odtod pritegnili največje število reklamnih voznikov. Študenti imajo večno »sušo« v žepih, niso pa preveč natančni glede zunanosti njihovih avtomobilov.

Javilo se je na tisoče študentov, pa ne samo oni. Povsem nepoklicani pa so prišli tudi neakademski vozniki, ki želijo s pomočjo reklame zaslužiti denar.

Tudi gospodarstvo kaže zanimanje za novi reklamni medij. Imena firm, ki so že sklenile trdne pogodbe s kölnsko agencijo, še niso objavljena. Navajajo samo panoge elektroindustrije, industrije cigaret, pivovarne, blagovnice.

V vsakem primeru je premični medij lahko zelo koristen za reklamo. Manj s stališča cene: najemnina za avtomobil bo znašala najprej 105 mark mesečno, najeti pa je mogoče najmanj 100 avtomobilov. Zaradi primerjave: reklama na tramvajskih vozovih z 8 osmi stane mesečno v Kölnu 700 mark, a v Düsseldorfu 600 (dejansko po drastičnem znižanju tarife v preteklem letu).

Reklama na javnih vozilih, kot je vsaj praksa v rajonski pokrajini, mora biti najeta vsaj na tri leta. Nova agencija v Kölnu zahteva samo najem na mesec dni. To je tembolj zanimivo tedaj, ko je potrebno reklamirati proizvode ob časovnih in krajevnih omejitvah, kot je bil to primer leta 1969 z znano »Schweppes tonic water«, ki so jo v začetku reklamirali samo v Kölnu.

Poslovanje v prvem polletju

(Nadaljevanje z 2. strani)

jiti. Neosvojeni izdelki in zmanjšane potrebe nekaterih naših domačih odjemalcev, so bistveni vzroki, ki so vplivali na prodajo v letošnjem I. polletju.

OMENJENA RAST OSEBNIH DOHODKOV

V letošnjem letu je bila omejena rast osebnih dohodkov. 11% možno zvišanje osebnih dohodkov ni moglo slediti veliko hitrejši rasti življenjskih stroškov, kar pomeni, da so realni osebni dohodki nižji kot v prvem polletju lani. Pričakujemo, da bo sprejet družbeni dogovor in predvideni samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov korenito posegel v sistem delitve osebnih dohodkov in odpravil anomalije. Družbeni dogovor oziroma samoupravni sporazum tudi direktno vpliva na stroške poslovanja, saj konkretno določa maksimalno višino dnevnic, kilometrine, terenskih dodatkov in podobno.

NELIKVIDNOST ZAVIRA POSLOVANJE

Poslovanje je močno ohromljeno zaradi hude nelikvidnosti. Instrumenti in ukrepi na tem področju ne obrodijo sadov, splošne uzance, po katerih poslušajo drugod po svetu, pa tudi ne držijo. Med vzroki nelikvidnosti sodi pomanjkanje obratnih sredstev. Obratna sredstva bi morali ravno tako revalorizirati kot osnovna sredstva, kar pa se ni zgodilo. Izjemoma smo to storili le v letu 1965. Kakršnoli vzroke iščemo oziroma ugotavljamo, kaj vse je vplivalo na nelikvidnost — eno je gotovo — rešitev problema nelikvidnosti bo moč doseči s korenitimi posegom, ki pa bo boleč za celotno gospodarstvo, posebej za posamezno organizacijo.

Razkorak med viri in sredstvi je v letošnjem I. polletju dosegel din 13 milijonov kolikor nam je v poprečju primanjkovalo obratnih sredstev. Vzrok pomanjkanja so predvsem terjatve in zaloge.

POSLOVNI REZULTATI

Problematika poslovanja se odraža na dosežene poslovne rezultate. V letih 1968, 1969 in 1970 je tovarna dosegla relativno visoko stopnjo rasti proizvodnje in realizacije. V letošnjih šestih mesecih je stopnja rasti umirjena.

V letu 1969 je bila fakturirana realizacija za 24 odstotkov višja kot v letu 1968, v letu 1970 pa zopet za 36 odstotkov višja kot v letu 1969.

Realizacija v letošnjih šestih mesecih presega lanskoletno realizacijo za enako razdobje le za 5,4 odstotka.

Fizični obseg proizvodnje se je zvišal nad lanskoletno šestmesečno realizacijo za raz-

dobje januar — junij za 1 odstotek vrednostno, s tem je bil realiziran letošnji plan proizvodnje z 51,8 odstotki.

Glede na postavljeni načrt so bili v šestih mesecih doseženi naslednji rezultati:

	Indeks	
	R-71 R-70	R-71 P-71
Fizični obseg proizvodnje	101,0	51,8
Celotni dohodek	105,4	43,4
Porabljena sredstva	104,2	43,4
Dohodek	107,9	43,4
— osebni dohodki	113,9	42,5
— ostanek dohodka — dobiček	84,7	38,9
Osebni dohodek na zaposlenega	109,6	97,8

Planirani celotni dohodek je v šestih mesecih dosežen s 43,4%, ravno toliko dohodek, medtem ko je ostanek dohodka — dobiček dosežen le z 38,9%. Lanskoletna realizacija za enako razdobje je presežena pri celotnem dohodku za 5,4%, dohodku 7,9 odstotka, medtem ko je ostanek dohodka — dobiček za 15,3% izpod lanskoletne šestmesečne realizacije.

Skupaj s pospešeno amortizacijo je tovarna dosegla stopnjo akumulacije

dobiček + amortizacija nad predpisano celotni dohodek

od 12,48%, v letu 1970 12,74 odstotka, v letu 1969 9,57%. Na doseženo akumulacijo vplivajo povečanja pri porabljenih sredstvih, pogodbenih obveznostih in zakonskih obveznostih.

Zaradi pospešene amortizacije je tovarna imela na razpolago 3.076.558 amortizacije nad minimalno predpisano. V letu 1970 je take amortizacije bilo za din 5.378.396. Spособnost osnovnih sredstev rapidno pada od 46% v letu 1969, 41,3% v letu 1970 na 35,4% koncem junija 1971. Močnejši vpliv ima pospešena amortizacija na stopnjo sposobnosti delovnih priprav, ki se je znižala od 40,5% v letu 1969 na 32,5% v letu 1970 oziroma 26,0% na dan 30. 6. 1971.

EKONOMICNOST POSLOVANJA NAZADUJE

V letu 1969 je na 100 dinarjev porabljenih sredstev bilo ustvarjenih 143,59 dinarjev celotnega dohodka, v letu 1970 148,90, v letošnjem letu 148,78.

Kreditni za osnovna sredstva so v rahlem upadanju. V letošnjem letu ni bilo najetih novih kreditov, medtem ko se obstoječi normalno odplačujejo. Močno so se zvišali dolgoročni krediti za obratna sredstva zaradi že navedene konverzije kratkoroč-

nih kreditov v dolgoročne. Tovarni je pri tem spremeni iz kratkoročnih v dolgoročne kredite 7,81 milijonov dinarjev. Zelo problematično je stanje vezanih sredstev. Vezave v terjatvah so se povečale od din 31.573.352 v letu 1969 na din 47.372.262 v letu 1970 in dosegle din 53.384.127 30. junija 1971. Ravno tako zaloge, ki so se povečale od 41.056.442 din v letu 1969 na 48.570.962 din v letu 1970 in dosegle din 53.365.242 30. junija 1971. Ob upoštevanju, da nimamo instrumenta, če izznamemo nepreklicni akreditiv, ki bi jamčil plačilo ob zapadlosti in da poslujemo z ožjim krogom kupcev, ki so vsi po vrsti znani zaradi likvidnostnih težav, potem lahko ugotovimo, da se nahajamo pred zelo hudim in kočljivim problemom. Predvideni koeficient obračanja se zato ne realizirajo. Po načrtu naj bi plačilo kupcev sledilo v 80 dneh po dobavi blaga — doseženo 123 dni.

Ravno tako počasnejše je obračanje zalog, kjer je doseženo:

90 dni pri materialu, predvideno 72 dni,

509 dni pri drobnem inventarju, predvideno 643 dni,

28 dni pri nedokončani proizvodnji, predvideno 50 dni,

64 dni pri gotovih izdelkih, predvideno 40 dni.

Tovarna dosegla poslovne rezultate, ki se bistveno ne razlikujejo od rezultatov doseženih v letu 1970, so pa izpod predvidenih in načrtovanih rezultatov za leto 1971.

Situacija glede likvidnosti ni rožnata in bo potrebno korenito ukrepati pri vezavi sredstev bodisi v terjatvah kot v zalogah.

Anton Bukin

**DOPIŠUJTE
V ISKRO!**

»ISKRA«
TOVARNA ZA ELEKTRONIKO
IN AVTOMATIČNO
LJUBLJANA-PRŽAN

objavlja

prosta delovna mesta za:

1. DIPLOMIRANEGA PRAVNIKA
2. VODJO razvojne skupine za elektroniko
3. VODJO razvojne skupine za tehnični tisk
4. VODJO tehnološke priprave dela
5. VODJO mehanske tehnologije
6. VODJO mehanske merilnice
7. RAZVIJALCA (več delovnih mest)
8. TEHNOLOGA — PROJEKTANTA (več delovnih mest)
9. STROJNEGA KLJUČAVNICARJA — VZDRŽEVALCA (več delovnih mest)
10. VODJO obrata Mokronog

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- pod 1.: diplomirani pravnik s 3 leti prakse
pod 2.: diplomirani elektroinženir (š. t.) s 4 leti prakse
pod 3.: diplomiran fizik, kemik s 4 leti prakse
pod 4.: diplomirani strojni inženir s 5 let prakse
pod 5. in 6.: strojni inženir z 2 leti prakse
pod 7. in 8.: strojni inženir, elektroinženir (š. t.) ali inženir kemije s 3 leti prakse
pod 9.: kvalificiran strojni ključavničar, z nekaj leti prakse
pod 10.: diplomiran elektroinženir (š. t.) ali kemik ali elektroinženir, inženir kemije s 5 let prakse.
- Za vodjo obrata v Mokronogu je družinsko stanovanje takoj na razpolago.
- Pismene ponudbe, z navedbo podatkov, pošljite gornjemu naslovu do 30. avgusta 1971.

Poslovni rezultati v prvem polletju

(Nadaljevanje s 4. strani)

pa jih je bilo v prvem polletju zaposlenih le 304. Upadanje je najbolj občutno prav pri visoko strokovnem kadru, kar se še zlasti negativno odraža v že tako dokaj slabi strukturi zaposlenih. Vprašanju strokovnega kadra bo treba v bodoče posvetiti vso skrb.

Proizvodnja na zaposlenega je bila v prvem polletju nasproti le-tej v prvem polletju 1970 za 32% večja, vendar pa kljub temu ni dosegla planirane vrednosti. Če pa produktivnost računamo kot dohodek na zaposlenega vidimo, da so bili letošnji rezultati celo slabši od lanskih v istem obdobju ter, da je boljši rezultat v proizvodnji na zaposlenega posledica več porabljenih sredstev zaradi sprememb v strukturi proizvodnje.

Neto osebni dohodki so v letošnjih prvih šestih mesecih znašali 88,5% od planiranih, kar je 11,4% več kot v prvem polletju preteklega leta, medtem ko so bruto osebni dohodki dosegli 86,8 odstotka, oz. so bili za 9,6% višji od lanskih. Posledica nekoliko boljšega odstotka neto osebnih dohodkov so bili nižji prispevki iz osebnih dohodkov. Poprečni OD pa so bili v prvem polletju 1.265 din, medtem ko so bili planirani v višini 1.358, oz. v preteklem letu 1.084 din. Letošnji poprečni OD so bili torej za 12% nižji od plani-

niranih, od lanskih pa višji za 11,4%, kar pa je še vedno pod poprečjem v slovenski industriji. Ker so se pritično v horjulski tovarni de na hitrejšo rast življenjskih stroškov realni osebni dohodki letos znižali, je v tem iskati tudi enega vzrokov za fluktuacijo zlasti strokovnega kadra.

OBRATNA SREDSTVA

Pogled na vire in obratna sredstva pove, da ima tovarna v Horjulu pokrita skoraj vsa svoja sredstva, kar ji uspevo po nekako treh letih. V letošnjem prvem polletju so se realni viri obratnih sredstev povečali skoraj 30%.

ZALOGI

Medtem ko so lani zaloge na razredu 3 močno narasle zaradi priprav na proizvodnjo aparatov RT-20-TC 6, v prvem polletju 1971 ostale na ravni ob koncu leta 1970. Kljub temu pa so le-te gledane na obseg proizvodnje pravo visoke in bi se od planiranih 3.877.000 din morale do konca polletja znižati na 3.350.000 din, vendar do tega ni prišlo, ker v tem času proizvodnja aparatov še ni redno stekla.

Močno naraščanje zalog opaziti tudi pri zalogah dokončane proizvodnje, pri polizdelkih in pri gotovih izdelkih tako, da so bile skoraj ne zaloge na dan 30. junija

(Dalje na 8. strani)

Pozitivna stališča nasproti reklami

Več kot tri četrtine zadovoljnih prebivalstva sprejema reklamo brez rezerv. Zapustilo je svoja pozitivna stališča, ki nekaj let niso bila v prid reklami. To kažejo tudi rezultati ankete, ki jo je objavilo izdajateljsko podjetje »Das Beste«.

odstotkov odraslih v ZRN reklamo kot pomembno in informativno. Razumevanje anketiranih za reklamo raste vzporedno z ravni izobrazbe: 87% anketiranih, ki so končali šolanje z 18 leti ali pozneje, sprejema eno od dveh navedenih mišljenj.

Stališče prebivalstva nasproti reklami ni ugotovljeno

samo na podlagi izjav glede značaja (»Reklama je važna zadeva«) in pomembnosti reklame (»Reklama je potrebna, da bi ljudje sploh vedeli, kaj se jim ponuja«), temveč tudi prek vprašanj glede vpliva reklame na izboljšanje proizvodov (»Reklama sili proizvajalce, da dajejo na tržišče boljše proizvode«), ali da znižuje cene (»Reklama pelje do zniževanja cene blaga«).

Nasproti trditvam, da reklama manipulira s potrošnikom, sodi 74 odstotkov anketirancev, da reklama ne navaja na nakup nepotrebnih reči.

Omenjena anketa je jasno pokazala, da se je stališče nasproti reklami v ZRN močno spremenilo. To pripisujejo delno okoliščinam, da kaže mlajše prebivalstvo zaradi večje izobrazbe in lastne izkušnje večjo sprejemljivost nasproti reklami kot starejša generacija.

Mi-

Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj

želi zaposliti nove sodelavce in sicer:

1. orodjarje
2. brusilce
3. strojne ključavničarje
4. 100 delavk za delo v montažah ali obdelovalnicah
5. 3 vratarje-čuvaje
6. 5 čistilk

Pogoji:

pod tč. 1. do 3.: dokončana ustrezná poklicna šola;
pod tč. 4.: starost 15 do 35 let;
pod tč. 5.: starost 25 do 45 let;
pod tč. 6.: starost 25 do 50 let.

Pismene prijave pošljite do 15. septembra 1971 na kadrovske oddelke naše tovarne, kjer boste lahko dobili tudi podrobnejše informacije.

Izšla je knjiga Drugi kongres samoupravljavcev Jugoslavije

Pri založbi ČZP Delavska enotnost je izšla knjiga o II. kongresu samoupravljavcev Jugoslavije, ki je bil maja meseca letos v Sarajevu. Knjiga ima dva dela. V obeh delih sta objavljena uvodni in sklepni govor tovariša Tita, referat Edvarda Kardelja na plenarni seji II. kongresa, uvodne obrazložitve predsednikov kongresnih komisij Dušana Petrovića-Saneta, Milentija Popovića, Kira Gligorova in dr. Vladimira Bakarića. Prav tako v obeh knjigah najdemo poročila o delu komisij. Zelo zanimivi so izvlečki vseh razprav slovenskih delegatov na kongresu, razprava predsednika ZIS Mitje Ribičiča, resolucije kongresa itn. V drugi knjigi je objavljen tudi spisek vseh delegatov na kongresu iz SR Slovenije.

To zanimivo aktualno-politično knjigo o zgodovinskem kongresu samoupravljavcev Jugoslavije so uredili Stjepan Saubert, Vinko Kastelic, Mitja Svab, Franček Kavčič, Milan Pogačnik, Bojan Samarin, Nena Lutar, Milan Govekar in Danilo Domanjko. Knjiga bo nujno potrebno študijsko gračivo za vse družbenopolitične delavce v delovnih, družbenopolitičnih in ostalih organizacijah. Se zlasti nanjo opozarjamo občinske sindikalne svete in osnovne sindikalne organizacije, naj jim služi kot priročnik za setavljanje lastnih akcijskih, kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih delovnih programov.

Naklada obeh delov knjige je omejena. Cena za oba dela je 36 dinarjev, knjiga je zelo priročna in vezana kot brošura. Tiskana je na brezlesnem papirju.

Knjigo je moč naročiti pri ČZP Delavska enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4/II, p. p. 313/VI.

Dolar

Ameriško državno vodstvo je dolarju, ki je os mednarodnega denarstva, začasno odvzelo zlato podlago. Tako se je dolar ZDA pridružil kanadskemu dolarju, zahodnonemški marki in nizozemskemu guldu, ki se jim cena na mednarodnih trgih že nekaj časa oblikuje prosto pod vplivom ponudbe in povpraševanja.

Vrh tega je washingtonska vlada obremenila večino uvoza v ZDA — izjema so le nekatere vrste blaga iz dežel v razvoju — z desetodstotno

dotatno takso. Prehodna negotovost je zajela ves razviti zahodni svet. Začela se je doba mrzličnih posvetov, iz katerih se bo prej ali slej moral roditi nov, najbrž prožnejši, vsekakor pa sedanjim razmeram ustrenejši sistem, na katerem bosta slonela mednarodna trgovina in denarstvo.

Z območjem, ki ga je negotovost zajela neposredno, sta povezani nekako dve tretjini naše zunanje trgovine. S tega območja uvažamo veliko večino sodobne, hitremu razvoju najbolj potrebne tehnologije in znanja. Tu leže viri več kot devetih desetih kreditov in posojil, kar jih najema in odplačuje Jugoslavija. Tu je tudi največ part-

nerjev, s katerimi je naše gospodarstvo kooperacijsko povezano. In naposled prihaja od tam skoraj ves neblagovni dotok deviz.

Zvezni sekretariat za finance in narodna banka sporočata, da skrbno spremljata in proučujeta, kaj se dogaja, kajti tudi tečaj dinarja je delno odvisen od smeri razvoja v svetu.

Zunanji nemir pa je zarisal nekoliko nepričakovano startno črto, povezano z usmeritvijo k zaviranju inflacije, k popraviljanju primanjkljaja v blagovni menjavi in naposled h konvertibilnemu dinarju. Morda se vse to začne prej, kakor pa bi se začelo le po logiki notranjega razvoja.

Beg z morišča

POGOVOR Z JOZETOM VIDICEM, AVTORJEM KNJIGE »BEG Z MORIŠČA«, KI JE DOBILA LETOŠNJO KAJUHOVO NAGRADO

Po vojni (in med vojno) nihče na Gorenjskem ni vedel, kdo je bil talec, ki je prvega julija 1942. leta pobegnil, ko so v Mostah pri Zirovnici streljali 29 talcev. Šele sedaj vemo, da je bil ta fant doma iz Velenja, sicer pa sin primorskih staršev.

S tem v zvezi smo zaprosili avtorja knjige, naj za naše bralce odgovori na nekaj vprašanj:

»Tovariš Vidic, kaj vas je spodbudilo, da ste se lotili opisa življenjske poti pobeglega talca, in s kakšnimi težavami ste se srečali pri zbiranju teh podatkov?«

Zirovnici, sem bil doma. Tako kot drugi, sem tudi jaz šel v Moste gledat, kaj se je ponoči zgodilo. Mlajši generaciji naj pojasnim še tole: pred vojno je bil v Mostah tak železniški most, kot je danes, to je železne konstrukcije. Ob razsulu stare Jugoslavije, aprila 1941. leta so minerji dravske divizije minirali most, ki se je na sredi preklal na dva dela in zgrmel v potok Završnica.

Nemci so postavili nov most z močnim lesenim podpornim ogrodjem, in ta most so partizani tisto noč požgali. Kot očevidec lahko rečem, da je akcija tako dobro uspela, da od podpornega ogrodja ni ostalo nič. Morda je ostalo le toliko ožganih

tramov, da bi jih lahko naložili na kmečki voz.

Se isti dan popoldne sta v našo vas prišla dva nemška žandarja in po hišah iskala moške. Slučajno sem bil takrat sam doma, in zato sem moral z njima. Takrat sem bil star dobrih petnajst let. S seboj sem moral vzeti kramp in lopato.

Vedel sem, da bodo zaradi požganih mostov, mislim cestnega in železniškega, streljali talce. Nisem pa vedel, ali nesem kramp in lopato s seboj zato, da bom skopal grob sam sebi ali za druge. Tako sem moral z drugimi vaščani v Moste. Šele tam so nam povedali, kaj bomo delali. Morali smo širiti kolovozno pot, ki je mimo mlina in potoka Završnice povezana z glavno cesto. Dokler niso postavili novega cestnega mostu, so avtomobili vozili po tej poti. Talce so streljali šele dva dni pozneje. Takrat je nekdo zbežal.

Po sledi ubežnika

»Vse od tistega julijskega dne 1942. leta, ko so v Mostah streljali talce, me je mučila radovednost, kakšna je bila nadaljnja življenjska pot pobeglega talca. Od kod je bil doma, kje in kateri partizanski enoti se je priključil in kje je padel.

V knjigi Ivana Jana Medgorenjskimi partizani, sem zasledil podatek, da je v Mostah pobegnil Alfonz Siška iz Kranja. To ime navaja tudi Franc Konobelj-Slovenko v knjigi Pod Mežaklo in Karavankami so se uprli. Šel sem po tej sledi.

Ljudje so med vojno na splošno menili, da je v Mostah pobegnil znani predvojni telovadelec Franc Rakar. V Mostah so namreč streljali talce iz tržiške, kranjske in škofjeloške občine. Vsi preživeli borci so trdili, da je bil partizan Žar, to je pobegli talec, doma iz Kranja. V knjigi so objavljene foto-

grafije in življenjepisi Franca Rakarja, Alfonza Siške in partizana Žara.

»Katero dogodke iz vojnih dni še opisujete v knjigi?«

»V knjigi je 41 resničnih partizanskih zgodb. V zgodbi Radovna gori opisujem pretresljive spomine vseh preživelih te velike drame v dolini Radovne pod Triglavom. Septembra 1944. leta so Nemci požgali to vas, v ogenj pa zmetali vse od dojenčkov do starčkov. Jože Rekar iz Radovne je kot partizanski kurir s hriba gledal, kako gori domača vas in njegova rojstna hiša. Šel je na ni, da so takrat Nemci v gorečo hišo vrgli njegovo mamo, staro mamo, 22-letno sestro Heleno, 10-letno sestro Franko, 5-letnega Vinka, 3 leta starega Viktorja in osm mesecev starega brata Primoža. Vsi ti so zgoreli v ognju.

Poslovni rezultati v polletju

(Nadaljevanje s 6. strani)

1971 kar 3,29 krat večje kot ob koncu leta 1969. To vsekakor ni ugodno in je vzroke za tako stanje spet treba iskati v problemih proizvodnje, vendar pa se bo stanje že v III. trimesečju bistveno izboljšalo in se bodo zaloge znižale na planirano vrednost, to tembolj zanesljivo, ker kupci že nestrno pričakujejo izdobo aparatur. Bolj zaskrbljujoč je porast terjatev do kupcev, saj so se le-te v prvem polletju dvignile za 15,4%. Pri tem se bo Iskra-Commerce morala bolj držati po pogodbi dogovorjenih rokov.

DOHODEK, DELITEV DOHODKA

V letošnjem prvem polletju je tovarna v Horjulu dosegla celotni dohodek v višini 10.178.356 din ali 38,3% planiranega. Doseženi odstotek 36,05% pove, da so v prvem polletju material uporabili ekonomično in v skladu z normativi.

Iz ustvarjenega celotnega dohodka v obdobju januar-junij 1971 pa tovarna ni uspela pokriti stroškov proizvodnje (razen izdelavnega materiala in izdelavnih osebnih dohodkov), ki je ostala v zaloga.

Drugi razlog je v tem, da je tovarna vrednotila zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov z 41% njihove planske vrednosti. Ta odstotek naj bi predstavljal vrednost vložnega materiala in osebnih dohodkov v zaloga. Sicer je ta odstotek realen za celotno proizvodnjo tovarne, vendar ima vsak izdelek svojo strukturo lastne cene. Pri sprejemno-oddajnih aparaturoh je v strukturi vrednost vložnega materiala in izdelavnih osebnih dohod-

kov 57% lastne cene. Ocenjujemo, da je čez 70% zalog nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov v zvezi s to proizvodnjo. Ker je ta odstotek za ovrednotenje zaloge postavljen z letnim planom, je bil ta odstotek uporabljen tudi v polletnem obračunu, četudi bi glede na izdelke, ki so ostali v zaloga, lahko uporabili višji procent.

Iz tega je razvidno, da je bila v poslovanju v prvem polletju ustvarjena poslovna izguba v višini 482.688 dinarjev, kar sicer ni ugodna ugo-

tovitev, vendar pa obstajajo vse možnosti, da bo nadaljnje poslovanje takšno; da bo že periodični obračun tovarne za 9 mesecev izkazal pozitivni finančni rezultat. Izguba ob polletju je torej le prehodnega značaja in ker je vsa letošnja proizvodnja, ki bo v drugem polletju tekla brez dosedanjih težav, s fiksnimi pogodbami prodana že končnim porabnikom, mirno lahko pričakujemo, da bo njen končni poslovni uspeh v letu 1971 vendarle pozitiven in celo presežena pričakovanja.

PISMA BRALCEV

UMRL JE RIHARD MLAKAR

Bral sem na izrezku iz časopisa »Iskra«: S 1. avgustom je po 24 letih dela v Iskrini tovarni »Elektromehanika« Kranj odšel v zasluženi pokoj tov. Rihard Mlakar. Imenovani je bil poznan kot zelo vesten delavec (delal je v galvaniki in nazadnje v polirnici). Ob slovesu je dejal: »Preživljal sem vsa obdobja rasti kranjske tovarne, sčasoma mi je postala tovarna takorekoč drugi dom.

Bilo je to v 1969. letu. Rihard je odšel, da bi se odpočil in v miru preživel preostala leta življenja. Žal ne za dolgo. Niti dve leti nista minili od tedaj, pa je za zmeraj odšel od nas. Tih, skromno, preskromno. Na kranjskem pokopališču so ga položili k počitku letos v juliju.

Težko je bilo njegovim najbližjim sodelavcem in sodelavcem, ki so stali ob grobu, še težje pa bi bilo pri srcu Rihardu, če bi videl, koliko pravih prijateljev je imel. Mar je mogoče, da je 12 (dvanajst) ljudi iz Elek-

tromehanike in samskega doma poznalo Riharda in vedelo za njegovo zadnjo pot?

Njegov drugi dom se je torej sesul v prah.

»Bil je vesten in discipliniran delavec«, piše v časopisu »Iskra«.

»Nešteto krat je delal zaradi zahtev proizvodnje tudi po 16 ur na dan«, pravijo njegovi najbližji sodelavci.

In kaj smo storili zanj ob smrti? Njegov pogreb je bil komaj vreden človeka. Brez besed smo ga zagrebli in ga odpravili s štirimi venci.

Vidiš, Rihard! Pozabili smo nate, kot bomo verjetno še na marsikoga. Ne ravno na vsakogar. Nekaterim bo s takim pogrebom prizanešeno. Vsega bodo imeli dovolj: cvetja, govorov in množico spremljevalcev. In še nekaj. Ne bodi hud, če bodo čez nekaj let tvoj grob celo prekopali, ker ne bo na njem spomenika, in ne bo nikogar, ki bi ti grob kdaj pa kdaj okrasil. Ne čudi se temu, saj so nekateri že po dveh letih pozabili nate, čeprav tega ne bi smeli storiti.

Božo Malovrh,
Teh. službe —
Elektromehanika

Pripomba uredništva:

Pismo, čeprav z bolečo vsebino, smo objavili v celoti. Nujno je, da sindikat ZP ukrene vse potrebno, da se kaj takega ne bi več dogajalo.

POZDRAV OD VOJAKOV

Po dolgem času se vam zopet javljam z nekaj vrsticami. Služim zadnje dni vojaškega roka v Kozini. Prav lepo se vam zahvaljujem za redno pošiljanje časopisa »Iskra«, saj ste mi s tem omogočili boljšo informiranost z dogodki v podjetju. Vsem zaposlenim v tovarni, zlasti še delavcem iz obrata ATN delavnica 231 pošiljam prav lepe pozdrave in jim želim mnogo delovnih uspehov in kmalu nasvidenje!

Vojak Jože Brenc,
V. P. 3908/9
66240 Kozina

ISKRA — TOVARNA ORODJA, LJUBLJANA
STEGNE 15

oglašja

naslednja prosta delovna mesta:

VODJO TEHNOLOŠKEGA ODDELKA

strojni tehnik z nekajletno prakso

VEČ KONSTRUKTERJEV

VEČ ORODJARJEV

VEČ REZKALCEV

SKLADIŠČNIKA ORODJA

NK DELAVCA

za delo na ekscentrični stiskalnici (lahko tudi ženska)

Za vsa delovna mesta je poleg ustrezne strokovnosti zaželjena tudi nekajletna praksa.

Osebnih dohodkov je zagotovljen s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov.

Nastop dela je mogoč takoj ali po dogovoru.

Oglas velja 14 dni po objavi. Cenjene prijave pošljite na gornji naslov.

Gostovanje pevskega zbora »France Prešeren« ob morju

Uspehi, ki jih pevski zbor FRANCE PREŠEREN iz Kranja, kjer sodeluje 18 članov kranjske Iskre doživlja z vsakoletnimi koncerti v naših obmorskih letoviščih — tudi letos ob 3-dnevni turneji v Strunjanu in Portorožu niso izostali. Ker turistične organizacije za take kulturne prireditve ne kažejo posebnega zanimanja, je pevski zbor samoiniciativno iskal direktne stike s počitniškimi domovi in hoteli. Našo ponudbo je z veseljem sprejel Počitniški dom Zveze vojaških vojnih invalidov v Strunjanu in hotel »Slovenija« v Portorožu. Zbor je pel oskrbovancem počitniškega doma v Strunjanu naše narodne, partizanske in umetne pesmi. Poslušalci so z navdušenjem sprejeli izvajanje zbora, saj jim je koncert ob vsakodnevem enoličnem življenju prinesel prijetno spremembo. Zato ni čudno, da so po končanem koncertu povabili zbor še na prigrizek, ob dobri primorski kapljici pa se je razlegala lepa slovenska pesem še pozno v noč. Ob slovesu se izrazili željo, da bi še prišli med nje, saj si podobnih prireditev res močno žele.

Zbor se je skrbno pripravil tudi za nastop v hotelu »Slovenija«, saj se je zavedal, da bodo na koncertu v glavnem le tujci, ki jih te dni v Portorožu ni bilo malo. Restavracija hotela je bila polna izbranih gostov, ki so med koncertom še prihajali tako, da je del občinstva moral poslušati izvajanje programa na obširni terasi hotela. Pestre narodne noše, v katerih je zbor nastopil in pesmi jugoslovanskih narodov, so vzpostavili nad vse prisrčen stik. Izredni in dolg aplavz po zadnji pesmi nam je potrdilo, da naši gostje še kako žele spoznati tudi kulturno bogastvo naših narodov, ki jo predstavlja ogromen zaklad jugoslovanskih narodnih pes-

mi. Če bi to spoznali še naši turistični delavci, potem bi verjetno gostom lahko nudili kaj več kot samo morje in gostinske usluge. Da je temu tako pričajo vabila, ki jih je pevski zbor prejel za ponoven obisk.

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v produkciji obrata »Stikala« v Kranju za podarjeni venec in izraze sožalja.

Marija Fratnik

Dopisujte v Iskra

Naslov uredništva: Kranj,

Savska Loka 4. Telefon:

22-221 int. 333

Sledijo zgodbe Dramatičen beg ranjenca iz golniške bolnišnice, Akcija za rešitev ranjene partizanke iz golniške bolnišnice, Kako je šest partizanov rešilo iz begunjskih zaporov 21 zapornikov, Obsojeni na giljotino, Na ukaz gestapa v partizane, Samomorilec pripoveduje itin.

V knjigi je tudi več kuriskih tragedij pod Karavankami. V karavli na Zabreški planini je bilo devet kurirjev, ki so vsi padli v enem dnevu. V Dragi pri Begunjah je v eni noči padlo 13 kurirjev in drugih borcev. Nemci so bili skriti v hiši in so vsakega ubili, ki je šel mimo hiše, potem pa so ga zakopali v sneg, da ga drugi v svetli noči ne bi opazili v snegu. Prav tako sta opisani kurirski tragediji nad Dovjem in v Medjem dolu nad Javornikom.

Za mladino bo pomembno, če povem, da bo v knjigi

opisano življenje in smrt sedmih sekretarjev SKOJ na Gorenjskem. Naj jih nastojem: Ferdo Koren, Stane Balanč, Mimica Zupan, Jože Zupan-Ježek, Milan Kalan-Klek, Janko Rekelj-Spink in Tugomir Vidmar. Tugomir Vidmar je bil 1941. leta sekretar SKOJ za mesto Kranj, nato pa instruktor SKOJ za Gorenjsko. V knjigi bo prvič opisan njegov življenjski in podrobnosti okrog njegove aretacije in smrti.

Zanimivi so tudi sestavki Lizka, obveščevalka Cankarjevega bataljona, Atentat na jeseniškega župana Lukmana, Skrivnostna smrt Staneta Sekardija, Prešernova Vrba med NOB, Kako je padel pisatelj Tone Cufar in Spomini na Viktorja Kežžarja.

V knjigi je objavljeno 36 fotografij živih ali padlih borcev ter drugih dokumentov. Knjiga je že izšla in je na voljo v vseh naših knjigarnah. B